

*Lucas pro gladio, separationem, dixit capit. 12. 51. &c i-
gnem cap. 12. 49.*

35. *Hominem adversus patrem.*] Nominat personas
conunitissimas, ut declarer nullum tam arctum es-
se in eum quod non disruptat Euangelium.

36. Et inimici.) Rependum verbum ex verificulo 34. veni & efficerem, ut inimici hominis sint domestici eius, id est, implere prophetam Michez, quamvis in aliis sententias ab illo pronunciatam c.7.6.

Hominis.] Id est, vniuersusque, Hebraismus

38. Et qui non accipit. Qui non tollit in humeros suis, & portat crux suam; posuit enim ^{deum} Iacobus accepit pro ^{deo} tolli, sicut Hebrei dicunt ^{vix}, accepere, pro **KV1** tollere, portare, vide supra capite 8. 17, allud enim, nisi fallor, Christus ad crucem, quam ipse erat humeris suis, ut cruciger ad portaturus. Ioan. 19.17. hoc est, suam id est, ut ego meam. Idem dicit aplice 16.24. & Marc. 8.34. in eodem veritate argumento, & Luke 9. 22. dicerio. Unde perpes & rebelles, & eos, qui eos domino recipiunt, occultantur, eadem pena punire solent. Ita eximissimi omnes veteres interpres intellexisse, sed quia facilem interpretationem esse putarunt, non explicatis; nos aliquando in scripto nodum querimus. Certe non alter intellexisse videtur Clemens, cum libro quo, Stromat. ex hac sententia conformat non aequalem omnium beatorum esse mercudem.

Quid sit
ercentia
portare.
quicquid est; quam sapientibus Christus con-
sideraverunt. Tollere autem crucem mundum ali-
liud est, quam paratum esse pro Christo non que-
quo modo mori, sed eam crucifixum, sicut Petrus
dixit, Domine tecum patrum sum & in carcere, & in
mortem vire, Luc 22: 33; Chrysostomus homilia 36.
Auctor imperfectus 26. Theophylactus. Interpreta-
tio autem Hilarii & Euthymij, qui crucem illam vo-
cari putant, quia mundo mori erit debemus, sicut
D. Paulus dixit, mihi mundus cruciferus est, & ego mun-
do, ad Gal. 6. 14. & qui canem suam cruciferunt can-
vitis, & concupiscentius, capit. 5. 24, magis moralis est,
quam literalis.

39. *Quia menitis animam suam.*] Loquitur non ex
veritate, sed ex vulgaris hominum opinione, quae
animam suam innivit putant, cum ex certo casu
& praesenti mortis periculo eriperentur, quasi iam
perditam recuperarentur. Nominem autem animam
vitium ambigue, quod in familiis ambiguis voca-
bulis non iolum sine viro, fed etiam cum elegantiis
& emphasi fieri soleat, ut supra notauimus capite 8.
40. *Dimitte mortuos sepe mirtos suos.* In priori elo-
co accepit animam pro vita, ex Hbrazio idio-
mate; in posteriori pro anima, qua aut in vitam &
eternam recipienda, aut in ignem eternam miten-
dact.

40. Qui recipit res? Nihil hoc loco difficile est, nisi intelligere, quos hoc Christus dicat. Hieronymus & Euthymius confitentur esse dicunt, quae ad versiculus nonum, referatur. Nam quia ibi dixerat nolite possidere aurum, &c. ne cogitat, quomodo vivere inter ignotos possent, aperit illis omnium domos, inquit Euthymius, dicens, eos non ministrant libenter ab omnibus recipiendos, quam si plementire, quia qui recipit vos, mercipit. Recte, si haec non Apolitois, led illis, qui nos receptuerant, dicta suffissent. Nunc autem Apolitois dicuntur. Credimus ergo non alia de causa hac Christiana dixisse, quam ut Apolitois significaret, quantum eorum curam habuerint effici, cum ipius personam sustinuerint.

41. In nomine propheta.] Quia propheta est, id est
missus a me, non quia cognatus, non quia ludus
aut alio quodam nomine, Auctor imperfectus. Hiero-
nymus, Chrysostomus, Beda, Theophylactus Prophetam
autem vocat Euangelij doctorem; deus enim lo-
quebatur.

Mercedem propterea? Quidam mercedem, quam illi propheta dabit, quia docet eum Euangelium et meret in infi, id est, quam iufus ille imperrabat orando pro illo, aut cuius eius causa Deus illi dabit ut Lucas decimofexx, nono, facie rebus amis de munera iniquitatis, ut cum deficeris, recipientis vos in eterna tabernacula. Alij mercedem, quam ego illi dabo, qui propheta serm & iufus proficiunt violentiis in mercedem prophetae & iusti, id est, qui recipiunt

C A P V T X I.

Tfactum est, cum consummasset Iesus, praecepit duodecim discipulis suis, transit inde ut doceret, & praedicaret in civitatibus eorum. 2. Ioannes autem cum audisset in vinculis operari Christi, mittens duos de discipulis suis, 3. ait illi. Tuis, qui venturus es, an alium explicemus? 4. Et respondebat Iesus ait illis. Euntes renuntiate Ioanni que audistis, & vidistis. 5. Ceteri uident, & claudi ambulant, leprosi mundantur sordi audiuntur, mortui resurgent pauperes euangelizantur, 6. & beatus es qui non fueris scandalizatus in me. 7. Illis autem abeuntibus, capit Ihesus dicere ad iherusalem de Iohanne. Quid ex illo in deserto videtur? arundinem vento agitaram? 8. Sed quid existis videre? hominem mollescit vestimentum? ecce qui molibus vestimentum, in domibus regum sunt. 9. Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam propterea. 10. Hic est enim, de quo scriptum est. Ecce ego misericordia mea ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te. 11. Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum maior Iohannes Baptista: qui autem minor est in regno celorum, maior est illo. 12. A diebus autem Iohannis Baptiste usque nunc, regnum celorum vim patitur, & violenti rapunt illud. 13. Omnes enim prophetae, & lex usque ad Iohannem prophetauerunt: 14. & si vultis recipere p[ro]p[ter]e est Elias, qui venturus est. 15. Quis babet aures audiendi, audit. 16. Caut autem similem est imago generationis istam? Similis est purae sedentibus in foro: qui clamantes coequalib[us] 17. dicunt. Cecinimus vobis, & non salafis: lamentamus, & non plaxisisti. 18. Venit enim Iohannes neque manducans, neque bibens, & dicunt. Demonum habet. 19. Venit filius hominis manducans, & bibens, & dicunt. Ego homo vorax, & potator vini, publicanorum, & peccatorum amicus. Et iniustificata est sapientia a filio suo. 20. Tunc capit exprobare civitatibus, in quibus facte sunt plurime virtutes eius, quia non esse possent penitentiam. 21. Ve tibi Corazain, ve tibi Bethsaida, quia in Tyro, & Sidone facte sunt virtutes, que facte sunt in vobis, olim in ciliis, & cinere pertinentiam egissent. 22. Veruntamen dico vobis. Tyro, & Sidon remissi erit in die iudicii, quam vobis. 23. Et tu Capernaum nunquid usque in celum exalaberis? usque in infernum descendes, quia si in Sodomitiam facte fuissent virtutes, que facte sunt in te, forte manseris usque in hanc diem. 24. Veruntamen dico vobis, quia terra & Sodomorum remissi erit in die iudicii, quam tibi. 25. In illo tempore respondens Iesus dixit: Confiteor tibi, Pater, Domine cael[em] & terram, quia abscondisti haec a sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis. 26. Ita Pater quoniam sic fuit placita in ante te. 27. Omnia m[er]ita tradita sum a Patre meo. Et nemo nunc Filium, nisi Pater: neque Parem quis nouit, nisi Filius, & cui voluerit filius revelare. 28. Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. 29. Tollite inquit meum super vos, & discete a me, quia misericordia sum, & humilitas corde. & inuenietis regnum animabus vestris. 30. Inquit enim meum fuisse eti, & omnes meum lenire.

IN CAPVT XI.

E fætum est.] frequentissimus Hebraismus
¶, quod Septuaginta solent vertere, *ipso*,
et sunt, aut fætum est, accidit; sed hoc postremum
hunc loco non conuenit, ne easius fætum videatur,
quod summo confuso fætum est. Septuaginta in-
terpretes Euangelistæ imitati sunt. Prætermissit Mat-
thæus, qui Apolito in sua misione fecerunt. Mar-
cuse. 6.12.1. & Lucas 6.6. breviter narrant.

D impediatur, & quia hereticorum est, nec ullum ho-
num, ac veterum Antòrem habet, & quia ciuitas
Apostolorum vocari eas, in quibus Apostoli modo
prædicassent, aut quantum obstat; durum mihi
provisum videtur, & quia Euangelista significat
Christum & flatim, ut & Apolos multo, & in locum
diuersum dixerit. Misit ergo eos, ut ait Lucas, in
omnem ciuitatem & locum quoque non possent, sed

Cū *confusione affectus Iesu precipiens*. Præcipere, partipium pro infinito ex Græco idiomate, Latinis disserunt; cum præcipiendo finem scilicet. Non significant nec essarium ea præcepta, que à consilio apud Theologos distinguuntur: sed infrastructio illa partim præceptis, partim consilis constans, quam Christus Apostoli tradidit. Hoc enim est *discretatio*, ordinare, disponere vtr. *cf. 1 Cor. 11,24.*

E ad ver. 23. non consummatio virilium Israel, cum et veniat filius homini. Vtrumque enim apud Hebreos vsitissimum est 4. Reg. 17. 24. & 2. Reg. 5. 2.

ueret, claritatemque miraculorum obsturaret. Quam ob rem Theophylactus excludit nullum in Christum miraculum edidisse; ideoq[ue] non dixit Euangelium, ut miracula faceret, sed vt doceret. Tenuis conjectura.

In cunctis aliis coru*m*. Multi ciuitates discipulorum intelligent; fed eur corum appellantur? Nonnulli Galilaei ciuitates significari putant. Erant enim Apostoli, ut cunnes aut maxima parte Galilaei, Actor, 27. Nonne ecos omnes isti qui loquuntur, Galilaei sunt ut Eusemij, & Hugo. Alii ciuitates, in quibus Apostoli predicassent, sicut Lucas act. cap. 10. misit eos in omnes ciuitates, & locum, quo erat p*ro*p*ri*a ventura. Quam interpr&e*tationem* nece*s*eram, multi confundentes, ut obirent videlicet studia quidam certe, aut quisquis illi fuit Aut*or*, qu*estio*nem trigesimam octauam, ad orthodoxos, & Tertullianus libro aduersus Marcionem quaro, dicere non dubitate vere de Christo Ioannem dubitasse. Peius etiam quidam Tertullianus adiungit, propterea dubitate quod spiritus prophet*an* ab eo in Christum recessisset. Illa nimurum exist*e*re nondum facta culta Theologia humiliaudi aliquando spumas profere*r*. Tertullianus haec. Alii, quia id absurdum esse animadu*er*serentur.

aliam quæ fuerunt interpretationem, non dubitasse Ioannem, an Christus agnus Dei, verusque Melissas esset, quem idem ante testatus fuerat; sed an mortuus esset, & ad inferos decesserit. In quam sententiam meliore nondum inueni maxima pars veterum auctorum concilierunt, Ambrosius libro in Lucam 7, Eusebius Episcopus in homilia, Julianus Pomerius libro tertio, contra Iudeos, Venantius in expositione Apolostoli, Chrysostomus homilia 1, in Ezech. cuius opinionem etiam Chrysostomus homilia 37, & Theophylactus in commentariis ad hunc locum mentionem fecit, eamque merito refutauit. Quo enim modo mortem Christi, & descentum ad inferos Joannes ignorare poterat, que nemo tunc propheta, nemo doctus, qui antiquorum prophetarum vaticinia legisset, ignorabat?

Dubitatio
disputatio
teologica
de
Christo.

Veneratur enim Hilarij, Chrysostomus, Autoris hoc modi, Cyrilii Alexand. libr. 2. thefauri, cap. 4. Euonymus, Theophylacti, Ruperti sententia, Joannes nullo modo, eius vero discipulis aliquo modo de Christo dubitatus. Amabant enim nimum præceptorem suum, ex quidem vix, vt ne illi quidem Christum fibi longo intervallo anteponent, sequentes, ut corrigiam calceamentum eius solueret, indignum prædicantibus fatis credenter. Putabant fortassis modestia, non veritate dicere quoque se humiliarent; & Christo minorem faciebat, ex credebat illo esse maiorem. Vnde illa aduersus Christum ipsorum argumentatio nata est Ioan. 3.26. Rabbis qui erat tecum trans Iordanem, cui te testimonium perbisisti, ecce hic baptizans, & omnes venient ad illum. Cum ergo Joannes mortuus proximum videret, & miracula Christi, quæ durissimum quemque ad credendum mouere possent, audiuerit, discipulos suos ad illum misit, vt qui sibi non crediderant, Christi miraculus crederent. Misit autem, quod ipse dubitaret, quia non quācum aut fuisse suo Christum nomine interrogare. Si enim optimus quisque medius, vt arguitur, se tam sanguinem agrotare. Qui informativus, & ego non informor? 2. Corin. 11.29. Hunc verum esse fons ex ratione, quæ verisculo secundo, redidit, perficiens est. Cum inquit, audistis Joannes in vinculis opera Christi, misit duos de discipulis suis. Quæ opera? miracula. An miracula Christi in dubitatione non aduerserint eum, quia ante fine miraculū non solum crediderat, sed etiam prædicauerat? Discipulos ergo misit, vt miracula videant, & de Christo definit dubitare. Hieronymus & Beda amplius quiddam dicunt, ne discipulos quidem Joannis, an Christus verus esset redemptor dubitasset; sed an mortuus subiungit, & ad inferos decesserit esset; eamque ob remad enim missos fuisse, sed non congruere interpretatio. Quo enim modo ex miraculis, vtrum Christus moriturus, & ad inferos decesserit esset, cognoscere potuisse?

4. Renuntiatus Joanni. Sciebat Christus eos non Ioannem, sed sibi interrogasse; noluit tamen significare, ne eos incredulitatem, & similitudinem insimulare videceret, ideo dicer, renuntiatus Joanni. Aut forte putabat nuntiū vere Joannem non simulare dubitasset; nec enim id discipulis declarasse credendum est, quo Christum liberum interrogaret, & facilius credente postea præceptore, & quasi mutante consentiam, nisi quoque mutantur. Cum imus ad vitia, duces esse volumus; ad virtutem pudet nos re sine due.

Quæ audisti, & vidisti. Miracula, quæ à me facta esse ab illis, qui videbunt, audiueris; & quæ vos ipsi presentes compexistis. Scribit enim Lucas cap. 7.21. multos coram illis Christum curasse cœcos, multos varis afflictos morbos sanauisse, multas & dax onibus liberaisse. At cur non diserte ad questionem respondit se esse Christum; cum mulieri Samaritane etiam non interrogari, se esse dixerit? Joannis quartu, vigesimo sexto. Respondebat Chrysostomus & Ru-

peritus homines incredulos non verbis, sed facitis persuadere, & comuinicere voluisse vt Ioan. 5. 23. 36. vos misifis ad loquenrem, & testimonium peribuit veritati, ego autem habeo testimonium maius loanne; & operae enim, quæ dedit mihi pater, vi perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio, testimonium peribuit de me, quia pater misit me. & cap. 10. 37. 3. si non facio opera patrii mei, nolite credere; si autem facio, & si mihi non valitis credere, operibus credite, & cap. 15. 24. Si opera non fecissem in eis quæ me alii fecerunt peccatum non habent; nunc autem & videbunt, & oderunt & me, & patrem meum. Cur ergo se Samaritanus Christum esse dixit? quia sciebat eam facile, vt cunctus declarauit, verbis creditur.

5. Pauperes euangelii? aut? 1. evangeliorum, quod Theophylact. & Euthymius tunc interpretatur, quasi dicat, pauperes prædicanter. Euangelium autem Apolostoli vocari dicunt, quod were pauperis, & humilis conditionis essent. Et quidem solet hoc verbum, quemadmodum in communione quatuor Euangelistarum præfatione monimus, non solum pauperia tua actionem significare; sed etiam aliquando passiōnem, vt ad Hebreos 4.2. & 1. Petri 1.25. & 4.6. quæ significatio sola eam potest in hunc locum conuenire. Numerat enim inter miracula, quod pauperes euangelizentur. Non erat autem miraculum, vt pauperes Euangelium annuntiarent. Solent enim homines abiectissimi magnarum sapientiarum esse nuntiū. Vt autem pauperes euangelizarentur, id est, Euangelium illis prædicarentur, valde mirum erat. Annuntiari enim pauperibus Euangelium est regnum celorum illis promitti, supra capite 3. 2. & 4.17. & 9. 35. Quid autem admirabilius, quam pauperem regem fieri? Propterea cum omnibus & qualiter Euangelium prædicaretur, solostamen pauperes nominant, & quia id inter miracula ponendum erat, vt ad illam prophetiam alludere, ostenderet quæ illum esse Christum, de quo esset propheta vaticinatus, cap. 6.1. Spiritus Domini super me, so quod vixi me, ad annuntiandum pauperis misit me.

6. Qui non fuerit scandali? at tu in me. Qui, vnde visitare aurie debuit, moris occasione non acciperit, & qui ad credendum moueri miraculus, motus non fuerit ad accusandum, quod Scribus & Pharisæi accidisse legimus, qui cum in principe damniorum dæmonia esse dicebant. Erat enim petra scandali, & lapis offendit, Iudea 8.14. R om. 9.33. & positus in ruina multorum, Lue. 2. 34. sed non credentibus. Nam credentibus quidem lapis erat summis, angularis, elephas, vt D. Petrus in interpretatio epistola c. 2. 6.7. Putant Hieronymus, & Beda Christum his verbis Joannis discipulos, qui non credentes, notare voluisse.

7. Alius autem abeuntibus. Quare non ante? Respondet Chrysostomus, & Euthymius, ne Joannem corram eius discipulis adulatore laudare videbatur.

Capit 1. Iesu dicere. Quare ne i, qui aderant, & Ioannis legationem audierant, existimarent eum priorem sentientiam, quæ magnificum de Christo testimonium praebuerat, mirauisse aut de Christi certecepisse dubitare, & ipsi quoque fide vacillarent, vt Hieron. Chrysost. Cyril. libr. 2. thef. 4. Beda, Autor imperf. Theophyl. & Euthym. admotarunt, quod sequens arundo confirmat, quæ dicit non esse Joannem hominem leuem, & timilem arundini, quæ sentientiam temere mutauerit.

Quæ audisti, & vidisti. Cur non potius dixit, qualem hominem Joannem putatis? vt alludat illud, quod supra c. 3. 5. dicitur est, tum exibat ad eum Ieroſolyma, & omni Iudea. & omnis regio circa Iordanem, & Lue. 3.7. dicebat ergo ad turbas, quæ exibant, vt baptizarentur ab ipso, quia dicat, non est, quos vos poneatis ad videendum Joannem quæ virum singularē exiſſis, quæ in peius mutatus sit; maior etiam est, quam tum, cum ad eum exiretis, putabatis.

Ioannes quo modo angelus. Iohannem maiorem esse propheta, quia quodiammodo angelus est; & non angelus qualisunque, sed ille nobilissimus, de quo apud Malachiam Deus præixerat, Ecce ego misero angelus meum ante faciem tuam. Dicuntur quidem & alii prophetæ, & sacerdotes angelii apud eundem prophetam capite 7. & Actor. 7. 53. sed alio modo, quam Ioannes III. qui ad homines Ioannes, quia ad Christum, id est ad Deum ipsum misit est. Et quidem ante faciem eius, id est, utrum proxime præcederet, quod honoratissimum amicorum est; cum alij lerui non præcederet dominum, sed sequi soleant, quemadmodum Chrysostomus, & Author operis imperf. & Adnotarunt. Atque hoc eodem sensu intelleguntur.

B. Tertullianus libro de Baptismo, Cyrilus Ieroſolymensis, & alter Cyrilus Alexanderinus libro secundo, thefauri capite quarto, & libro secundo in Ioan. capite 34. Ambrosius libro sexto, 1. in Luc. Chrysostomus homilia in hunc locum tractat, in Ioan. & libro 2. contra aduersarium leg. & proph. capite 5. Hilarius can. 11. Maximus in homilia de S. Ioanne, neque quicquam, vt dixi, alter.

Nec est profetū tam iubilis & recondita hereticorum interpretatio, vt nemo eam inter tot tantum præstanti ingenuo viros potuerit invenire, sed tam falsa, veneno eam etiam sponte occurrente voluntari amplietur. Etvero si spectimus Christi propria, dum est, quod Ioannes ipse Ioan. 1. 21. prophetam esse negat, quia non aliorum more propheta erat, qui de longe post venturo Christo vaticinabantur. Non erat propheta, quia Christum non futurum prænunciavat, sed digitò præsentem demonstrabat. Propheta autem erat, quia Christum nemine indicate dūmo spiritu cognovit. Quoniam alio modo Christus eum, alio ipse propheta esse negat. Christus ut maior ipse ut minore significaret. Vt que tanē eadem ratione, quia non aliorum more propheta era. Quam autem ob rem plus quam propheta esse dicitur, difficile non est per se quænam cogitare. Illusterrima enim eius vita fuit; & cum miraculum nullum fecerit, perpetuum fuit ipse miraculum. Miracula conceperat, miraculo clausus adhuc in vtero venientem Dominum sentiens, & matris sua de monstrans miraculo circumclusus mutum patris sibi linguam exoluens: miraculo inter feras vitam degens, vt quemadmodum Autor imperfecti scribit, non solum aquæ angelos, sed superflue etiam videtur, qui cum homo, non angelus esset, angelicus, non humanum vitam duxerit; vt non omnino fine causa multi enim Iudei, verum etiam fuisse angelum existimauerit, vt Euſebius libro 9. de demonstrat. Euangel. cap. 5. author

C. C. ageretur. Quid hoc officium pertinebat, vbi de moribus ageretur? Certe cum dicit, quid ex istis in decretum videtur? non de officio, sed de moribus ager, quem habemus quācum religiosum? quam sanctum? Non & illa, quæ subiecti arundo, & molles vestes non officio, sed moribus opponuntur; arundo confituntur, modis vestitus vita aperitari, arido rigori. Deinde cum addit, qui autem minor est in regno celorum, maior est illo, non dubium est, quin eodem modo ij, qui sunt in regno celorum cum illo, quo ille cum is, qui in legi fuerant, comparentur. At illi cum illo non offici præstant, sed morum sanctitatem comparantur. Non enim est sensus minimus propheta in regno celorum maiorem prophetam esse, quam illum; sed quemlibet hominem beatorem, quam illum esse, aut, vt velit, esse posse, vt paulo post explicatur sumus. Non ergo Ioannes cum is, qui sunt in regre celorum, qui loquuntur, ex eodem autem loco manifestum est.

D. 11. Non surrexit. Hebraismus בָּרוּךְ הוּא, Latini dicens, non exiit, nisi quod surgere paulo maiorem emphasm habet; significat enim non solum extitit, sed præterea eminuisse.

Interventus multorum non surrexit maior Joanne Baptista, Locus difficultus, quia non appetit, quomodo vera posuit esse sententia, quæ adeo Joannem extolit, vt non solum alios omnes, verum Christum etiam ipsum deprime videatur. Nisi haec errorum interpres facilius ad fugiendum hoc incommunabilem viam reverterent. Dicit Joannes officium & dignitatem cum superiorum prophetarum officio, dignitateque non sanctitatem eam sanctitatem comparari. Id ex Luca probant, qui non absolute dicit neminem Joanne maiorem; sed neminem maiorem fuisse Prophetam. Tunc etiam ex hoc loco, vbi id ageretur, vt Joannes plus quam propheta esse probaretur. Verum in iunctu hac, quæ plana i lis visa est via, periculosis error est, & a Christi sententi, & à pietate discedens. Nam & Christum plus quidam de Joanne dicere voluisse paulo infra docemus; & pictas ipsa suaderet, vt plus de illo dicimus credamus. Ceterum noui heretici, homines scilicet ppi, quid quid pietatem attenuat, aut B. Virginis, Ioannis Baptista, & Apolostolorum sanctitatem minuit, nimis libenter amplecti solent. Primum quidem omnes & veteres auctores nemine, quod sciunt, proffici

E. erunt. Propheta non fuit maior Joanne Baptista; alijs antem Catholici interpres explicauerunt. In primis Euthymius nomen ipsum proprie apud Lucam non officium, sed sanctitatem declarare. Quia enim Prophete sancti & esse solebant, & habebantur; visus sancti, etiam propheta non essent, prophetae vocabantur. Quo sensu pauci videmus Christū à iudicis propheta appellari, non quod futura prædicteret; sed quod suam miraculū sanctitatem declararet; Matt. 21. 11. Mar. 6. 415. Lue. 7. 16. & 24. 19. Ioan. 4. 19. & 6. 14. & 7. 40. 52. & 9. 17. Quod si etiam apud Lucam non men est, nisi in iunctu ex eo loco possent. Cocedimus enim Joannem cum solis prophetis veteris testamenti cōparari, quod unum ex Luca colligunt poteſt, & Author operis imperf. hom. 27. & Aug. li. 2. contra aduersari. leg. & prophet. sponse concedit.

An propterea sequitur cum prophetis in sole pre-
phete officia comparari? illud Auctores illi confi-
tentur, hoc negant. Nam quia prophetes omnium
sanctissimi habebantur, dum cum illis confertur;
in sanctitate conferunt; & dum illis anteponuntur,
omnibus aliis sanctis, quamvis non nomenentur,
anteponuntur. Deinde est hereticorum interpretatio:
sed constat maior nobis quodlibet. Quomodo inter-
natos mulierum nemo maior, id est, sanctior Ioanne
Baptista? An Christus illo non sanctior? Alij multis
modis ab hac comparatione Christum
excludunt. Alij per illud verbum mulierum, quod
corrupta videtur significare, cum Christus non ex
corrupta, sed ex integerrima virginis natus sit, ut
Ambrosius libro 5. in Lucam. Beda, Theo-
phyl. Hanc (inquit Ambrosius) omnibus dico esse mai-
orem, sed inter mulierum, non inter virginis natos. Major e-
stis natus isti, quibus aquila esse poterat soror nascenda. Alij,
quia non dixit, inter natos de mulieribus, quem-
admodum Christus dicit factus ex muliere ad
Galat. 4. sed inter natos mulierum. Christum enim
non esse natum mulieris, sed de muliere. Ita Auctor
operis imperfecti homili 27. Aliud est, inquit, esse na-
tum mulieris, aliud, esse natum de muliere. Qui mulier
natus est, in muliere quidem natus est, & in natum de
muliere habet, & ante mulierem non fuit, quia autem de
muliere natus est, neque in muliere natus est. Ecce enim Christus
de muliere natus est. Alij in verbo Christi, huc vim
inesse putant, ut eos tantum significet, qui ex viro &
muliere geniti sunt; hoc enim proprius est. & generare.
Quae obferuantur, vt vera sit, non est tamen,
vt postea dicam, necessaria. Alij natos mulierum
vocari dicunt, qui non ex Deo, sed ex voluntate vi-
ri, & ex voluntate carnis nati sunt; quibus oppo-
nuntur, qui sunt nati ex Deo, id est, diuini spiritu re-
generati: inter quos, qui minimus est, maior est Ioanne
Baptista. Ita Cyrillus libro 2. Thesis capite 4. Alij
sequentibus verbis Christum excipi volunt, qui
minor est in regno celorum, maior est illo, ut Chrysostomus
& Euthymius. Quae omnes opiniones, vt veras
eas esse dicamus, questionem tamen non solvantur.
Nam ponamus excusum Christum, quid de san-
ctissima Christi mater dicimus? quam nemo vir-
pius negare potest eo Ioanne Baptista fuisse sanctior
rem, quo proprius Christum mater, quam precursor
attinebat. Breuerit igitur & facile respondeo lo-
annem (quemadmodum Hieronymus docet) non
cum omnibus, sed cum solum sanctis veteris Testa-
menti comparari. At Christus & eius mater, omnibus
que Apostoli ad nouum pertinent, Testamentum.
Nec in illo verbo natos mulierum aliud myterium,
quam Hebreorum videtur, quo per perishram, omnes homines
nati mulierum appelleantur.

Qui autem minor est in regno celorum, maior est illo.]
Hic locus est multo, quam superior, meo quidem
iudicio difficultior. Heretici priorem secutus erro-
rem, alterum adiungunt, qui vel minimum in Ecclesie
officium habet, eum Ioanne Baptista esse ma-
iore. Apertius ut dicam, sicut Ministri suis Su-
perugilates, suis Diaconos, & si quis habet alios
ex nostrorum monachorum facultibus collectos,
si quos ob infame aliquod scelus ex Ecclesia fugitius,
Ioanne Baptista maiores esse volunt. Sed iam
probauimus de officio non agi. Diuus Augustinus
libro secundo, contra aduersarium leg. & prophet.
capit. 5. regnum celorum, celum, eos qui in re-
gno celorum sunt, angelos, qui in celo sunt, inter-
pretatur. At quosrum Christus angelos Ioanne Ba-
ptista maiores esse dicitur? nec enim de angelis, sed
de hominibus agebatur. Hieronymus, & Beda re-
gnum celorum etiam intelligendum esse
putant; eos autem, qui in regno celorum sunt, ho-
mines iam in celo hecitos, inter quos, qui minimus
est, maior est Ioanne Baptista, quia aliud (inquit Hie-
-

rominus) est coronam victoris possidere, aliud adduc in
ace pugnare. Multi de Christo ipso hoc dictum ex-
istimant; sed non omnes eodem modo; quidam sic,
qui minor est in regno celorum, id est in Ecclesia, id est
ego, qui omnium humillimus sum, maior sum illo,
ut Rupertus. Alij; ego qui & etate minor sum, & ho-
minum opinione Ioanne minor habeo; maior illo
sum, sicut Joannes ipse dixit, Qui autem posse ven-
turus est, cuius non sum dignus calceamenta portare, ille
baptizabit vos, capite tertio, undecimo. Sic Hilarius
Chrysostomus Auctor operis imperfecti, Euthymius,
& Theophylactus quam etiam interpretationem
approbat Augustinus tractat. 13. in Ioann. & lib-
ro secundo, contra aduersari leg. & prophet. capit. 5.
Memini & hanc interpretationem apud neficio quod
Auctorem legere, qui minor est id est humilius Ioanne
Baptista, maior est illo, qui quia se humiliat, exalta-
re. Habet ex multis opinionibus quam eligat le-
ctor; sed si meum quo sententiam aut audire,
libere fatebor in nulla profusa earum meum que-
cunque iudicium acquisescere. Nec probare pos-
sum, ut regnum celorum pro celo ponatur, quia
manifestum est Christum antithesi quadam inter-
vetus, & nouum testamentum vni uoluisse, ut con-
stat ex versiculo duodecimo & decimotertio, a die-
bus Ioannis Baptista & quae nunc regnum celorum vim pa-
titur, & omnes prophetae & lexi & quae ad Ioannem pro-
phetaverunt: nec ut Christus cum Ioanne confer-
atur, & quia ea comparatio ad reu pertinet, ne
vbi Euangelium cum lege veteri conferebatur; &
qua aperius dixisset eo maiorem esse, ut capite
12. 41. 42. Ecce plus quam Iona hic, & ecce plus quam Sa-
lomon hic; & quia vis locutionis pertinet, nisi sententia
generaliter, & non ad unum definita, qui minor est,
id est quisquis minor est, aut minimus quisque in re-
gno celorum, maior est illo. Nam quod dubitat D.
Augustinus an hac verba in regno celorum cum prae-
cedentibus, an cum frequentibus iungi debantur, du-
bium esse non arbitror, quin finit precedentibus co-
pularia, qui in regno celorum minor est, maior est illo.
Ergo hic mihi videatur esse sensus, de quo tam
non solum Ecclesia, ut omnibus in rebus, sed aliis
omnibus, qui me doctiores sum, iudicium re-
linquo. Minimus quisque in Euangelio, id est eorum,
qui Euangelium recipiunt, maior est illo. Sic enim
& anti-hoc inter Euangelium, & legem, qua
Christum vim effe perspicuum est, & inter Eu-
angelium & legem personas aptissime conuenit, ut qui
minimus est in Euangelio, eo qui in lege maximus fuit,
maior esse dicatur. Notum est illud philosophorum
axiomam, Minimum maximus minus est maximo minima.
Supradicta magna, ut videtur difficultas, quomodo,
qui minimus est in Euangelio, maior, id est, sanctior
eo Ioanne Baptista. Quod ubi mo dis respondet, pri-
mum Christum de Ioanne, & iis qui Euangelium
recipiunt praefice loqui, quatenus ille ad legem, hi
ad Euangelium pertinet. Nam est dubium non est,
qui Ioannes non solum multos, sed etiam ple-
rimum, qui Euangelio sunt, sanctitate longe pre-
cesserit; tamen quidquid & ille, & alijs sancti veteris
Testamenti sanctissitas habuerunt, non ex lege, sed
ex Euangelio habuerunt, cuius futura virtus ad eos
vixit, quamvis longe adhuc remotos, porrigebar-
tur; ideo qui minimus est in Euangelio, eo, qui maxi-
mus fuit in lege, maior fuisse perhibetur, quia hic
veluti hereditaria, & dominata; ille aliena, & quasi
mutus accepta virtute factus est magnus. Sic enim
D. Paulus de lege, & Euangelio loqui solet, ut do-
ceat legem ex fide non esse, & fidem Euangelij pro-
priam faciat, Romanorum tertio, vigesimo septimo
vigesimo octavo, triagesimoprimo, & ad Galat. 3.
12. cum Abraham, qui, ut idem D. Paulus ait, pater
fuit omnium creditum, non in Euangelio, sed in
lege, aut potius ante legem fuerit. Sed negat legem
fidem habuisse, & iustificasse, quia non ex ea, sed ex

fatu-

futuro Euangelio, quasi anticipatam fidem habe-
bat, & mutuata ex eo gratia iustificabat. Secundum lo-
co respondet eum, quoniam Euangelio minimus est,
eo qui in lege fuit maximus, matrem dici: non
quod continuo re vera maior sit, sed quod ex Euani-
geli natura maior esse posuit. Quid in legem an non
potest quisque volunt erit, eo sanctior.
Ante prophetam, & ceteris sanctis, prout officium,
aut ministerium sue prouidit, & prafigu-
randi venturum Christum postulabat, maior,
minore dabatur gratia, id est quoniam maxima
data est, quia non modo predicere: sed digito et-
iam debuit demonstrare: potest essa est, & in
medio postea tantum quisque capir, quantum virtute
& animo contendit. Hoc enim est regnum celo-
rum vim patitur, & violentia rapient illud.

12. Regnum celorum. Quidam Christum ipsum
regnum celorum vocari putant, ut Ambrosius ser-
mone decimo quinto, de natili Domini. Alii vita
eternam, aut celum, ut Gregorius homilia vigesima
in Euangel. & Beda in hunc locum. Alii sicut
ut Chrysostomus, Euthymius & Theophylactus.
Alii Ecclesiam, ut Euangelium, ut multis aliis lo-
cis. His foliis afflent, iam enim superiori versu do-
cimus antithesi inter legem & Euangelium uti vo-
luisse.

Prophe. & lex vixit ad Ioannem prophetaverunt.]
Innumerabiles interpretationes, & quia piger me,
& quia nihil mihi habere videtur probabilitatis,
prætermitto. Eas tantum recitabo, quas venerando-
sorum auctore habere video quibus hoc debemus, ut
corum sententias aut sequamur, aut honorissee cer-
te resitemus. Omnes fere veteres ita exponunt, ut
legia vmbria Euangeli clarissima & lumen opponatur.
Non enim de omnibus prophetis agi putant,
sed de iustitiam, qui Christum prædixerant esse
venustum. Illi enim omnes, & obsecra solo spiritu-
& quasi longe adhuc remorum præuererunt:
& obsecratoribus verbis indicantur: Ioannes & oculi
præsentem vidit, & digitò demonstravit. In hanc
sententiam Chrysostomus, Hieronymus, Beda,
Gregorius homil. 20. in Euangel. Theophylactus
Euthymius & Beda in commentator. Qua quidem
vera sententia est: sed non satis apta, ut mihi vide-
tur, interpretatio. Nec enim Ioannes à Christo in-
ter noui, sed inter veteri Testamento prophetas,
sanctosque numeratur. His enim conferunt, inter
natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista.
Illi opponunt, sed qui minor est in regno celorum, ma-
ior est illo, ut illis copiose disputauimus. Sensus ergo
mihi videatur esse, legem, & prophetas vixit ad
Ioannem Baptitam prophetasse, id est, vixit
viam habuisse, officio suo futurum esse. Legem enim,
& prophetas totum versus testamentum appellat,
ut capite septimo, duodecimo, & vigesimo locu-
do, quadragesimo, & prophetare significat officio
funeris prophetarum, sicut illi. Ester c. 5. 1. dicuntur Ag-
gauus & Zacharias prophetasse. Itaque nihil aliud
voluit Christus dicere, quam legem, & prophetas
vixit ad Ioannem Baptitam durauit. Ut facile in-
telligitur exanthetho. A diebus autem Ioanni Baptista
regnum celorum vim patitur. Nam legi & prophetis
regnum celorum, id est veteri testamento, nouum:
regnum celorum, & prophetandi, rapient, & vim patiendi ver-
bum opponit: quasi dicat, vixit ad Ioannem lex vi-
gebat, quia filii Iudeus data erat, nec homines iuu-
bat, sed gratianebat, ideo nemo in ea surrexit maior
Ioanne Baptista: at deinceps remoto lega impedi-
mento regnum celorum vim patitur, & qui in eo
minor est, maior est illo. Vnde appetat, omnes illas
questiones, quæ à multis pluribus verbis disputan-
tur, an in nouo Testamento prophetæ fuerint, an
de personis, vel de scriptis prophetarum hoc, quod
Christus dicit, intelligatur locum non habere. Il-
lud potius dicendum fuit, quomodo lex vixit ad
Ioannem tantum fuisse dicatur, cum non statim
abrogata fuerit, ut Ioannes venit, sed longo post

L tem-

tempore durauerit. Respondet primum non esse senium legem vique ad Ioannem, id est vique ad iannis nativitatem : sed vique ad Ioannem , id est vique ad iannis predicationem viguisse. Deinde non significari tunc fuisse statim momento temporis extinctum, sed faleciam Euangelio, mori ccepisse, ut explicatum est c. 5. 17.

14. Et si vultus recipere.] Chrysostomus duas assertiones: quam ob rem non dixerit ab aliis, p[ro]f[ess]o Elias. Altera est, quia ad fidem nemo cogit debet, quia nec fides est, si libera non est ac voluntaria. Altera, quam & Theophylactus reddit, ut significet loquuntur eis Eliam, si velint attente versu[m] que officium, & similitudinem confidere. Potius credo ideo ita loquuntur Christum, ut indicaret non esse vere Elias, sed officio & secetu[m], quia quod Elias in secundo eius adventu omnibus praesulitrus est, hoc loquuntur in primo praestabat: praestare autem mihi voluntibus, recipientibusque non poterat. Ideo dicit, si vultus recipere, quasi dicat, si vultus recipere, erit vobis Elias, quia vos ad Deum conuertere non vultis, non erit.

[Ipse est Elias.] Promiserat Deus se Eliam missum, Malachias quarto, quinto, sexto. Ecce ego misso vobis Elias prophetam, antequam veniat dies Dominus magnus & horribilis, & converteret cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum, qd ex secundo Domini mandato in intelligendum est, ex loco per spissum est. Inquit confitans semper fuit Christianorum opinio Elias ante diem iudicii, quitterribilis & magnus appellatur, et ipsa esse venturum, ut dicimus ex Hippolyto in libro de confirmatione mundi, ex Tertullio in libro de anima, ex Origene tract. 2 in Match. ex Ambroso, qualioquisque est. Autore commentatorum in epistola ad Romanos capitulo 4, ex Chrysostomo homilia 4 in epiphilad Theſſal, ex Augustino libro 83, qq. 9, 5, & tract. 4, in Ioannem, & Hieronymo in 17. caput. Match. ex Theodoreto in commentator. 4. Malachias, Gregorio libro 9 in lob. cap. 4, & libr. 11. cap. 9, & libro 10. cap. 25, & liber 35. capit. 10. Non quod non ex illo tantum Malachias: sed ex aliis quoq; scriptura locis confirmatur. Match. 7. 10. 11. Qui Scriptura dicit, quod Elias oportet primum venire, illuc respondens ait ei: Elias quidem venturus est, & restituet omnia. Idem Match. 9. 11. 12. Eam quoque ludorum opinionem fuisse, et fortasse, quando venturum esset, non intelligebant, ex qd iisdem duobus locis, & ex Match. capitulo deinceps, deinde quarto, & ex Marc. cap. 6. 15. satis appareat. Dicit autem Christus Ioannem esse Elias, non quod Elias sit, id enim Ioannes propter negari. Ioan. nisi capitulo primo, vigintioprimum, sed qd in spiritu, & virtute Elii venire, vt angelus apud Lucam dixit c. 1. 17, Ita nulla inter Christum, & Ioanem verbi ea repugnantia, Aug. tract. 4 in Ioan. & Gregor.

Ioannem quo 6.15. fatus appetet. Dixit autem Christus Iоannem el-
modo Elias. se Elias, non quod Elias es sit, id enim Iоannes si pе
negarat. Iоанis epistola primo, vigeſimoprimo, sed q.
in spiritu, & curto: Eliя veniſt, vt angelus apud Lu-
cam dixit c. 1.17. ita nulla inter Christi, & Iоаниſ verba
est repugnatio, Aug. tract. 4 in Iоan. & Greg. ho-
y in Euang.

15. Quis habet aures audientiā audiat.] Audire hoc lo-
co significat intellegere, & obediēre, vt. Lуc. 10.16.
Qui vos audit, me audit, & Matt. 12.15. si audierit, lu-
cra eius frātrem ruam, & Mar. 5.18. aures habentes nō
auditis. Itaque indicat non omnes, qui habent aures,
habere aures audiendi, id est dociles, & obediēntes,
vt c. 13.13. videntes non vident, & audientes non audiantur,
& Isa. 6.9. audite audientes, & nolite in tali gare. Solet
Christus huius phrasē, cum de re maxime seria, &
qua maxime auditores attingit, verba facit, vt atten-
tionem & studium auditorum excite. vtc. 13. 9.43.
Mar. 4.9.23. & Lу. 8.9.13. & hoc loco vñis est, quia
plurimum auditorum interesar, qua disserat, intelli-
geret, legem & prophetas vñs ad Iоannem tantum
vigilare, postea regnum colorum vim pati, id est,
nullum illa salutis remedium superesse, si in lege cō-
fidant, si Iоannem, & quem Iоannes indicabat, Chri-
stum non recipient. Eodem fere sensu Chrysost.
atque Euthym. exponunt.

16. Cui autem similem estimabo generationem-
flam, si sed hominum genus, Hebreus 11. 11. 12.
quo & quate his verbis Christus reprehendit, ap-
paret ex Luca capite septimo, vigezimono nono, triges-
to, trigesimoprimo. Et omnis populus audierat (que de Iesanne Baptista Christum paulo ante dixi) re-
publicanis infiliis aceruit Deum baptizari, at baptisatio loannis;
Pharisaei & legisperiti confutavit. Dic freuerunt in
semeripso. Aut autem Dominus, cui ergo finites dicam ho-
mine, generationis huius? De Pharisaeis ergo & uripe-
ris, id est de Seribus loquitur.

Similis est pars. Quod nonnulli dicunt visitatum fuisse apud Iudeos puerorum ludum, ut in duos in illi choros alii ferent, alii tibi canerent, vtrique cā titarent; illi, Lamentarium vobis, & non planxitur hi, Cantuum vobis, & non saltat, quantum Theophy lācum in cap. 7. Luke, & Lyranum hoc loco Aucti rem habent, quia aut Hebraum, aut magis antiquum non habent, verisimile non videatur esse. Nec necessē est, vt ex re viatis Christus similitudines sumperit; sicut est, vt ex re, quæ aut soleret, aut posset fieri. Aliquando enim non transferimus, sed fingimus similitudines: quemadmodum si dicere, perinde Scribae & Pharisei fale habent, atque si pueri ludentes in foro dicenter, lamentari vobis, & non planxitur. Multo maior est in similitudinē accommodationē difficultas. Videut enim Seribus & Phariseis pueri quilalementati sunt, & cecinerunt, comparasse, quicque equalibus suis dicunt, Cenitum vobis, & non saltat, lamentans, & non planxitur; cum illis potius comparare debuit, vteatrum qualiter canentes saltare lamentantibus plangere noluerint. Euthymius pueros Christum, & Ioannem propter ianuciam vocari potuit, quibus Iudei dicunt, Cenitum vobis, & non saltat; lamentans vobis, & non planxitur, sententiū menti Christi prorsus contrario. Hieronymus, & ceteri omnes Auctores Christium, & Ioannem esse pueros, qui cecinerunt, & lamentantur sunt: nam Christus ab hilari & communi hominum vita non abhorret, canere: Ioannes celsio induitus, & in solitudine discissum vitam agens, lamentari videbatur. Paulus proprius sensu videtur Hugo Cardinalis attigit: serbit enim non personas personis; sed negotiorum negotio: nec partes partibus; sed totum toti comparari: sensum enim est, perindele Scribarum & Phariseorum causam habere, atque si puer dicat fonsbalus suis, cenitum vobis, &c. Si enim post illis dicit, Ioannes vobis lamentatus est, & non planxitur: filius hominis cecinit, & non saltat. Hunc etsi verum sensum versiculo decimali monito, magis probabimus. Nume satis est, vt monemus valde esse visitatum, vt in parabolis non personae personi, non partes partibus: led: non negotio, cori negotio comparetur capite decimo

tertio, vigesimoquarto. Simile factum est regnum celorum bonum, qui seminatus bonus semen in agro. Non enim regnum celorum homini, sed potius semini, aut agro simile est. Itaque sensus est, id est accidit in regno celorum, atque si quis seminasset bonum semen in agro suo: & ibidem versiculi, quadraginta quinto, simile est regnum celorum bonum negotiatori querenti bonas margaritas. Non enim homini, sed potius margarita simile est: & idem accidit in regno celorum, atque si quis querat bonas margaritas, inuenient autem vna propterea margaritas vendat omnia, quae habeat, & emat eam. Sexaginta sunt exempla generis eiusdem. Itaque si fructu laborat, qui anxie querit, quomodo persona personis, partes partibus respondet. Totum sententia corporis intundens est, & integrum ex integra parabolâ trahendum: ne in partes diuisum persat, atque disoluatur.

^{18.} *Neque manducans.]* Non manducasse dicitur, aut quia nemo cum manducare viderat: aut quia parce

admodum, & leuiter manducabat : aut quia non
more aliorum hominum , sed ferarum potius cibi
vivebat.

Demonium habet. Nihil vixiam alibi legimus ad
nos loannem à Iudea dictum esse, sed ex hoc
eo manifestum est à nonnullis pro demonio habu-
mus fuisse; quemadmodum nunc, q[ui] arctius vita
stratum seculatur, nō solum ab hereticis, sed à p[re]-
riquo etiam Catholicis pro stultia haberit solent; &
experiencia docet insignem virtutem iniicia & ob-
trectationis carere non posse.

19. *Venit filius hominis.*] Cur Christus filius hominis appelletur, diximus c. 8. 10.
Estimatisne?

Et iustificata est sapientia a filiis suis.] Difficilis lo-

ius. Confusis autem tribus in rebus difficultas, primum, quid vocetur sapientia; deinde quid filia sapientie appellerentur: postremo quid si iustificari, Alii Christum ipsum, aliis diuinam prouidentiam sapientiam vocari dicunt. Filii autem sapientia, ali Christum, & Iohannem: ali Iudeos, qui eos receperunt alii eos, qui non receperunt, appellari. Alii huius sapientiae vocari negant, dicentes relationem eius non ad sapientiam, sed ad *generationem* referendam, ut *hi sensus in iustificata est sapientia a filio eius*, id est generationis huius. Sed isti, ut appareat, Graca sciebant, Hebraica nesciebant, ita tali exilientem enim Hebrais in illa, quae sapientes filii sapientiae appellarunt. Iustificari autem sibi pro laudari, ali materialis, lignificare arbitror. Infinitis enim locis pro*ix* ponit soleto nemo medicocrater in lingua Graca versatus ignorare potest. Deinde coniunctio *xvi*, quae hanc videtur habere vim, ut significaret iustificatum filios sapientiae, id est discipulos magistrorum alios difidet, alios non distendit, iustificat. Certe illam interpretationem quorundam admittere hoc particula non potest, qui exponunt sapientiam a filii suis, id est ab *ipsis* tantum, qui eam receperunt, iustificatam. Non enim difficit *sic et sic* verutamen. Nam eti scio aliquando *propter utrum* *Hebreos* ponit soleto: tamen hoc loco id perfruis violentiam videtur, bi omnia nos verba in natura-*lens* dicunt significacionem.

20. Tunc. Cum discipulis ad prædicandum mitteret Euangelium, ut constat ex Lucas. 10.13; inde enim videtur occasiōnem sumptuosa ē, quia sequuntur, dicoēd, quod Apóstoliōs id remota mitteret cūtītūtēs, quia Corozon, Berchafida, & Caper-nāum, in quibus diu non discipuli, sed magister ipse Christus prædicauerat, Euangelium recipere non possent.

21. *Vetibz Corozain.*) Corozain, Bethlaidis, & Capernaum Galilæi cœlitates erant prope lacū Genezareth, in quibus frequenter Christus cum suis discipulis Euangelium prædicans, & miracula faciens veritabatur. Ideo illis exprobavit incredulitatem.

*Si in Tyro, & Sidone.) Tribus de causis has duas ei-
vitas dubius illis opponit: primum quod Gentili-
es essent, deinde quod vicem proferro quod ido-
lolatria, delicia auraria, & omni vitorum genere
corrupcionis, ut propheta Ieremia, & Ezechiel sa-
testimoniis Ioseph.*

teuntur, Isa. 23.1. Ezechiel. 26.2. 27.3. & 28. 2. 12. Amos 1.9.

*qui non sapientes, id est sapientes appellantur, D
non quod finit, sed quod fibi videantur: at
quod esse debent sapientes, ut infra veritatem: 25, ita
non habeant, quod diuinam prouidentiam accu-
per possint. Si Chrysostomus. Ego sapientiam ut
Chrysost. Heron, Beda, & Euthymius, diuinam pro-
videntiam vocari arbitror. Filii autem Coenitiae o-
lumi. Iam diu, non expectasset tam diu q̄ vos,
nō tot exhortationes, nō tot miracula desideraretis.
In clivo, & cetera. Id est maximam ergo sicut peni-
tentiam. Ille enim grauiusse penitentia habitus e-
ra. Iam, 5. ier. 6.26. & 25. 34. Thren. 2.10 Daniel. 9.4.
Quem ruitum gentiles quoque imitatos fuisse co-
fiteremur. 26. Quidam.*

nes Iudeos, & eos qui sapientia receperunt, & eos
reicerent. nō quipientes aut estet ante te debet
ut eis videantur, sed quod essent quasi pueri
& discipuli diuinae prouidentiae, que Iudeos pecu-
lariter, tanquam propriis filios, gubernabat: pro-
tegerat, n. in oratione non in viris frugili dicens per-

iam non dare, quod praedicta in oī sint, meo iudicio colligi non posse. Nec enim hic de necessaria gratia: sed de superabundante, id est de miraculorum magnitudine, multitudineq; agebatur. Deinde q; Genitiles, non ludicerant, qui poterant seruata lege naturæ omnium confessioni salutis sic: Ex autem te-

qui, sicut falarum, Christi exemplum fecuti dicere osum; Scribis & Pharisæis, cecinimus vobis, & non astutissimis, nam & illi dicentur cœptum, quia canentem Christum imitari sunt, & alius Iudei, vt falarum, exemplum prebaruntur. Qui vero fecuti sunt loquaciter, lamentati eum illo sicut, & Scribas, ac Pharisæi, exemplo, videlicet facerent, provocarunt etiam plâne noluerunt, foliis autem Christus & Ioannes non inuictant, quia ambo, ille canentium, hic lamentan-

*Locus circu-
que sionem
praeclima-
tissimam expi-
cere*

erat missa, nisi ad oves, quæ perierat domus Israel. Cuius rationis ratio etiam constat, quia cum Abraham patrum propter eum singularem fidem inierat; & debuit fidem iuam liberare. Postea & Tyrje, & Sidonis, nebulos omnibus genibus, prædicatum est, & quemque volueret crediderunt.

27. *In Capharnaum.* Nominata separatis, & ultimo loco, & per apostolem Capharnaum, quia in ea frequentior fuerat, adeo, ut prius adiunxit in ea commemorationem eius patria vocaretur capite nono, primo, & quia cum maior est, atque maritima, credibile est pluribus vicis abundasse: ut maritimum, & frequenter ciuitates abundare furent.

Nunguid usque in eum exaltari. *Exaltatio.* quæ rique ad celum exaltata est, vt Luc. 10. 15. in easdem sententia legitur, & ut legitur Chrysostomus, Euthymius & Theophylactus & Hieronymus admonet se in nonnullis legi sic dicibus. Sentus non est diuersus, sed est magis perspicuum. Noster vero interpres videtur pro legillese, & pro dicitur.

Vix ad infernum descendet. *descendit.* deprimeris, non sicut sponte descendet, sed vi detrudeatur. Solet Deus haec phrasim superbi, ac gloria civitatis interioris communiquerat, quia tempore illudendum est: quod exaltatur, humiliabitur. *Ex. 23. 12. 18. 18.* Argentaria tua decepit te, & superbia cordis tui, qui habitat in cænaru petra, & apprehendere natus altitudinem cali. Cum exaltatur, quasi aquila nubes nubis inde detrahatur, dicit dominus. *Abd. 1. 4.* Christus autem hoc loco non de virtus exordio, sed de aeterna ciuitum damnatione loquitur: quod non de omnibus, sed de pluribus, aut de precipuis, quales erant Scibas & Pharisei, est intelligendum.

Sin Sodomitum. Sodoma proponit, quia corruptissima fuerant, & singulari excidio nobilissima, ut supra p. 10. 15. & Ezechiel. 16. 49. 49.

Forter manifert. Forte hoc loco, non est dubitanus, sed affirmans, ut supra ver. 21, quod idem interpres videns non significare dubitationem, verendum non putavit.

14. *Terra Sodomitarum.* Vide quæ diximus capite decimo, decimoquinto.

25. *In illo tempore.* Postquam discipuli ad prædicandum misi redierunt, ut appareret. *Luc. 10. 11.* ex eorum enim gaudio & gloriacione, quod in nomine Christi etiam donatio fibi subiacerent, bene que omnia successerunt, occasione Christi suscipi dicendi, quæ sequuntur, ut notauit Autor imperfecto.

Refondens. Orosius, Hebraismus. Apud Hebreos respondere, non solum significat interrogantibus, aut prius locutus redire responsum, sed si saepe etiam exordiri loqui, ut Euthymius, etiam Author minimus Hebreus obseruauerat. Quoniam sunt, qui hos loco suum proprietatem retinere potest: signifiicare responsum, quod Christus gloriosus apud Apostolos reddidit. Sed Lucas cap. 10. 21. post responsum Christi ponit, & ageret ab illo distinguunt.

Confiteor. Gratias ago, laudo te, alter Hebraismus, quod & conficer, & gratias agere, & laudare significat. Quod in Psalmis paucum occurrit, Psal. 6. 6. & 7. 18. & 9. 2. & 50. Id Hieron. Chrysostom. hom. 39. August. 9. 9. in Matt. Beda, Theophyl. Euthym. & ne mo non adnotauit.

Tibi pater, domine cali & terra. Obseruamus aduersus Arianus Athanasium in epistola ad Marecum Rom. Pontificem, & Cyrilus libr. 3. thesauri capit. 5. interpretationem inter nomen patris, & dominii à Christo studiis, & significante exhibitam, in Deum non solum patrem, sed etiam dominum suum vocare videtur. Patrem enim non cœlum, sed suum: dominum vero non suum, sed cœlum appellat & terram.

Quia abscondisti hec. Quæ mysteria regni coelestis, quæ & ipso & Apostolis prædicantibus & miracula facientibus parvuli percepérunt, sapientes reuerteruntur.

A sapientibus & prudentibus, & renegati caparvulit. Quæ sapientes Iudeos legi ornatos scientia: parvulos Gentiles intelligunt, quia Dei legi non habebant cognitionem, vt Auctor imperf. & Theophyl. sed deinde erat gentilis. Euangelium prædictum, Melius Chrysostomus, Hieronymus, Euthymius, & Beda sapientes Scribas & Phariseos, & eorum similares, parvulos Apostolos intelligunt. Quoniam mihi non videor parvulus rā Apóstolos, q̄ illa Christi & sc̄riptorū prædicantibus crediderant, appelleré: de fructu enim prædications, ut ex Luca constat, agebatur. Illos sapientes vocat, non quod essent: sed quod esse deberent: aut quod esse fisi videbentur, vt ait Hilarus: vel quod sapientes re vera essent, non tam secundum spiritum: sed secundum carnem, vt Chrysostomus. Ea enim sapientia stultitia est apud Deum, 1. Cor. 3. 16. ea legi Dei non est subiecta, Rom. 8. 7. Eiusmodi sapientes non crediderunt. Videat vocatio nem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, 1. Cor. 4. 20. Quare si quid videtur inter vos sapientia esse boſaciu, stultus sit, ut sapientia sit, 1. 8. Eos autem qui crediderant, & infantes parvulos vocat, quia malitia parvulii erant, vt ait D. Paulus, 1. Cor. 14. 20. & fuit modo geniti in sanctis, Petri 2. 2. Mirum video potest, quam ob rem Christi gratias patrages, quod Euangelium sapientibus abscondit, quæsi ab eorum damnatione graueatur. Responderet Chrysostomus, Christum non agere gratias, quod sapientibus abscondit: sed quod cum illis abscondit, parvulii revelauerit. At abscondit certe. Non proprie dicitur abscondit. Nec enim abscondit proprie, nonnulli qui deo filium suum misi, vt Euangelium illis abscondit, sicut & ceteri omnibus Iudeis, reuelat, ut abscondit. Quare si dicitur, quia nonnullis recipere retraxit, quia noluit vi intrudere, quia noluit dignus dare, vt Chrysostomus, & Theophylactus docent. Denique ita illi patre Euangelium abscondit, sicut eos filium excauauit Ioan. 9. 39. In indicum ego in hunc mundum veni, vi qui non vident, videant: & qui vident, ceſiant.

26. *Ita pater.* *Ita dicitur,* ne pater: quod Hieronymus hoc sententia interpretatur, quod Christus dicitur, ut patre dicere voluerit, matre pater, pergit a facere, quemadmodum cepisti. Alii, ita pater, factum est, quia sic placitum fuit ante, quia non alia eius rei, quam Dei voluntas, qui coram reprobauerat, causa redatur, ut nullum, præter Dei voluntatem, reprobationis causam esse volunt. In quo errore omnes nostri temporis heretici pertinaciter verfanturn. Sed quomodo, & quam ob causam Dei illi abscondit, versus superiori expoſimus. Ego igit̄ sic interpretor ita pater, supple, consutor, ex superiori oratione, quasi dicat, etiam aquæcum patet gratias tibi ago, quod sic facere voluerit, ut cum sapientes Euangelium recipere noluerint, parvulus non sit designatus reuelare. Solerent enim Christus haec phrasim, quod ante dixerat, ceperere, & magis ac magis confirmare, sicut cum Latini dicunt, etiam atque etiam: aut enimero, vt Luc. 12. 5. ostendam autem vobis quem timeatis: imite eum, qui possumus credere, habeat potestatem mittere in Gehennam. Ita dico vobis, bene inmete.

Quoniam sic fuit placitum antete. Hebraismus, quia ita tibi videntur est.

27. *Omnia mibi tradita sunt.* Quaratione haec cum superioribus herent, facile non appetat. Plerique vetores interpres purant ideo hec dixisse Christum ne paulo anteriora minor grates partē egredi videntur, vt Hilarius, Athanasius in oratione de aeterna substa-

sibilan filii, & Spiritus sancti cum Deo, contra Sabinius, & Gregorius, Chrysostomus, Euthymius, & Theophylactus hoc loco. Potius credo ideo dixisse, ut ratione ac redere corum, quæ ver. 28. 29. 30. dictur: erat venire ad me, itaque non sunt cum prædictis: sed cum sequentibus copulanda.

Omnia. Hieronymus, Beda omnia interpretantur omnes homines, qui veniunt ad patrem, vt Ioann. 6. 19. Hoc est voluntate eius, qui misit me patrem, vt omne, quod dedi mihi non perdam ex eo, & capite de cito accata, nono, quos dedidi mihi, non perdidi ex eo.

Laus cetera. *Arrians ex plenaria.* quamque Hilarius vero Euthymius illa, quæ sola non sum pari, quæque ad naturam diminuta pertinet, vt Ioann. 16. 15. Omnia quamque habet pater, mea sum propria dixi, quia de me accipiet. Ireneus vero lib. 4. cap. 27. & Tertullianus in 4. li. contra Marc. omnia quæ per ipsum facta sunt, interpretantur. Autō operis imperfecti omnia regna celestium, & infernum Chrysostomus, omnis potestis miracula facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestem habet seruandū eos, venire ad me, quae potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim homines, ut ad veniam, qui potestis mirabilia facienda. Quæ omnia vera quide sunt, ed non videntur ad hunc locum aptare, Itaque verus mihi videtur esse sensus, quem Autō imperfecti amaduerint. Disce a me, id est sublati iugo meo experimino me miseris effe, & humilem corde. Inuitat enim hom